

Motion till riksdagen

1989/90:Sf41

av Lars Werner m.fl. (vpk)

med anledning av förslag 1989/90:8 Riksdagens
revisorers förslag angående arbetsskadeförsäkringen

Riksdagens revisorer har granskat arbetsskadeförsäkringen.

Vpk är kritiska till många av de resonemang och synpunkter som revisorerna för i förslaget.

Revisorerna blandar t. ex. ihop arbetsskadeförsäkringens konstruktion med de resurser som försäkringskassorna har fått till sitt förfogande.

De undervärderar kraftigt betydelsen av vad den högsta rättsliga instansen på området anser.

Revisorerna ger en färgad bild av kostnadsutvecklingen för försäkringen när de i förslaget publicerar det "dyraste" av de sex alternativ som RFV angett i 1990/91 års anslagsframställning.

Vpk är dock ense med revisorerna i vissa avseenden. Vpk:s syn på förslaget till riksdagen är följande:

- Arbetsskadestatistiken kan förbättras för att ge tidiga och tydliga signaler om bristfälliga arbetsmiljöer, vara underlag för förbättringar. Försäkringskassornas kommande lokala ADB-register bör utnyttjas i detta syfte. En bra samordning mellan dessa register och ISA-systemet är viktig. Det behövs ett heltäckande, arbetsställetrelaterat informationssystem med hög aktualitet och kvalitet.
- Kostnaderna för arbetsskadorna bör helt täckas av arbetsgivaren, vilket också vpk tidigare motionerat om. Detta bör ske genom att fullt ut höja arbetsgivaravgiften. Vi kan även tänka oss arbetsmiljöböter. Dvs. ju fler arbetsskador från ett företag desto högre böter.

Ett förhållande, som närmare bör undersökas, är att lyfta ut sjukvårdskostnaderna från arbetsskadeförsäkringen. I dag ersätts patientavgiften för sjuk- och tandvård efter samordningstidens slut av arbetsskadeförsäkringen. Under år 1987 uppgick dessa kostnader till 40 miljoner kronor, vilket är en ökning med 25 % från 1985. Men den faktiska kostnaden för sjukvård förorsakad av brister i arbetsmiljön är avsevärt högre eftersom patientandelen utgör endast en del av hela kostnaden.

Vpk föreslår att en utredning tillsätts om möjligheterna att påföra arbetsgivarna hela kostnaden för sjukvård som förorsakas av arbetsskador. Om arbetsgivaren får betala hela kostnaden för den sjukvård som förorsakas av arbetsskador privatiseras enbart kostnaden och inte samhällskontrollen. Det skulle också innebära att en större del av de faktiska kostnaderna för arbetsskadorna blev uppmärksammas och arbetsgivarna får ett ekonomiskt incita-

ment att förändra arbetsmiljön. Dessutom avlastas kostnader för sjukvården.

– Vpk anser vidare att principen om en differentiering av arbetsgivaravgiften utifrån ett branschgenomsnitt bör prövas, så att arbetsgivare med ett högre antal arbetsskador än genomsnittet också betalar en högre avgift.

Om arbetsgivaravgifterna ej höjs till en nivå där avgiften täcker kostnaderna bör arbetsskadefonden avvecklas och kostnaderna öppet redovisas över statsbudgeten.

Vi vill inte avveckla arbetsskadeförsäkringen men vi är kritiska till det orättvisa utfallet beroende på var i landet den arbetsskadade bor. Den bristande enligheten i tillämpningen är ett allvarligt problem. På denna punkt är vi i sak överens med TCO om att tillsynen över kassorna måste skärpas så att de följer praxisutvecklingen. Arbetsskadeförsäkringslagen är en 12 år gammal ramlag som har förändrats och utökats under den tid den varit i bruk. Vi föreslår en seriös och heltäckande granskning av hur lagen tillämpats sedan den infördes.

– Revisorernas förslag att överväga möjligheten att införa obligatoriska arbetsmiljöbokslut ställer vi oss också positiva till.

Vpk avvisar förslaget att till allvarlig prövning ta upp principen om att arbetsbetingad nedsättning av arbetsförmågan skall kompenseras högre än annan nedsättning av arbetsförmåga.

Vpk vill pröva principen om att företagshälsovården i förhållande till arbetsgivarparten ges en självständig och oberoende ställning.

I sin skrivelse pekar revisorerna också på att den medicinska expertisen är onödvändig om vad som är arbetsbetingade skador eller inte. Detta kan bero på att resurser saknas för en utökad grundforskning. En utbyggnad av företagshälsovården måste därför kombineras med en utbyggnad av yrkesmedicinen så att åtgärderna får avsedd effekt både när det gäller att förebygga och bygga för att bort dåliga arbetsmiljöer. De yrkesmedicinska klinikerna måste ha tillgång till heltäckande arbetsskaderegister och all statistik inom sina områden.

En sådan satsning på en fristående företagshälsovård och utbyggnad av de yrkesmedicinska klinikerna kommer att skapa bättre förutsättningar för företagshälsovården att mer aktivt medverka vid utredningar om arbetsskador. Därigenom skulle arbetsskadeutredningarna tillföras en nära expertis och kunna påskynda handläggningen.

I detta sammanhang finns även skäl att ta upp och peka på att det behövs en bredare utbildning för såväl arbetsgivare, de olika skyddsorganisationerna som för de olika personalgrupper som är involverade i utredande av arbetsskadeärenden. Vi vill även föreslå att en längre utbildning och bättre information än i dag riktas till dem som sitter i socialförsäkringsnämnder, försäkringsrätter m fl som bl a har att handlägga arbetsskadeärenden. Detta skulle öka deras kompetens i handläggningen av arbetsskadeförsäkringen.

Vad gäller arbetsskadeförsäkringen från rehabiliteringssynpunkt så delar vi TCO:s synpunkt att: "I själva verket är det de obefintliga rehabiliteringsresurserna, inte arbetsskadeförsäkringen, som fjärrar de skadade från arbetslivet." Liknande synpunkter har framförts av LO.

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

1. att riksdagen avslår förslaget att till allvarlig prövning ta upp principen om att arbetsbetingad nedsättning av arbetsförmågan skall kompenseras högre än annan arbetsförmågenedsättning.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen tillkänna att kostnaderna för arbetsskadorna helt bör täckas av arbetsgivaren och att detta bör ske genom en höjning av arbetsgivaravgiften fullt ut.
3. att riksdagen hos regeringen begär att en utredning tillsätts om möjligheterna att påföra arbetsgivaren hela kostnaden för sjukvård förorsakad av arbetsskador.
4. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om en differentiering av arbetsgivaravgiften så att arbetsgivare med ett högre antal arbetsskador än genomsnittet också betalar en högre avgift.
5. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om principen att företagshälsovården ges en självständig och oberoende ställning i förhållande till arbetsgivarparten i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen tillkänna att medel bör tillföras för utbyggnad av yrkesmedicinska klinikerna.

Stockholm den 15 februari 1990

Lars Werner (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Ylva Johansson (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Karl-Erik Persson (vpk)